

Daf Panorama

La Yéchiva Ohaveï Toratéha sous l'égide de Rav Israel Abib
Complément à l'étude du Daf Hayomi

Baba Batra, Daf 9

ב"ב ט

א. שהחכם רשאי לשנות. ב. תנאי האומנים. ג. הגזברים עושים באמונה. ד. איזה עני בודקין. ה. אין פוחתין. ו. שלישית השקל. ז. מעלת הצדקה.

א. רשאים בני העיר (וכו') לשנותם (לקופה ותמחוי) לכל מה שירצו מצרכי ציבור ואע"פ שלא התנו כן בשעה שגבו ואם היה במדינה חכם גדול שהכל גובים על דעתו והוא יחלק לעניים כפי מה שיראה ה"ז יכול לשנותו לכל מה שיראה מצרכי צבור הגה וכו' פירש הנותן ואמר שיתנו לעניי העיר או לעני פלוני אין להם לשנות וכו' (יו"ד רנז, ד).

ב. רשאים בעלי אומנות (לעשות תקנות בענין מלאכתם כגון) לפסוק ביניהם שלא יעשה אחד ביום שיעשה חברו וכיוצא בזה וכל מי שיעבור על התנאי יענישו אותו כך וכך בד"א במדינה שאין בה חכם חשוב ממונה על הצבור אבל אם ישנו (פי' שיש חכם כזה) אין התנאי שלהם מועיל כלום ואין יכולים לענוש ולהפסיד למי שלא קיים התנאי אא"כ עשו מדעת החכם (ח"מ רלא, כח).

ג. אין מחשבין עם גבאי צדקה (לומר היכן נתתם מעות שגביתם, רש"י) ולא בהקדש עם הגזברים שנאמר ולא יחשבו את האנשים אשר יתנו את הכסף על ידם לתת לעושי המלאכה כי באמונה הם עושים. (הגה ומ"מ כדי שיהיו נקיים מה' ומישראל טוב להם ליתן חשבון. וכ"ז בגבאים הכשרים אבל מי שאינו כשר וכו' צריך ליתן חשבון וה"ה בכל ממונים על הצבור (יו"ד רנז, ב). ואע"פ שאינו בא עמו לחשבון יצור וימנה הכסף שהוא מוסר בידו ואין מוסרין להם אלא ע"פ חשבון (דרך אמונה פ"ט ממת"ע, ס"ט).

ד. א"ר הונא בודקין עני שבא לבקש מזונות שלא יהיה רמאי ואין בודקין לכסות, ורב יהודה אמר בודקין לכסות ולא למזונות ותניא כוותיה. וכן הלכה שמי שבא ואמר האכילוני אין בודקין אחריו אם הוא רמאי אלא מאכילין אותו מיד. היה ערום ובא ואמר כסוני בודקין אחריו אם הוא רמאי ואם מכירין אותו מכסין אותו מיד (יו"ד רנא, י).

ה. אין פוחתין לעני העובר ממקום למקום בפונדיון מד' סאין בסלע (ופרש"י שהוא ככר של רובע הקב). ואם לך נותנים לו מצע לישן עליו וכסת ליתן מראשותיו ושמן וקטנית ואם שבת נותנים לו מזון ג' סעודות ושמן וקטנית ודג וירק ואם מכירין אותו נותנים לפי כבודו (יו"ד רנז, ד). ועני המחזר על הפתחים אין נותנים לו מהקופה מתנה מרובה אלא מתנה מועטת (שם, ג).

ו. לעולם לא ימנע אדם עצמו פחות משלישית השקל לשנה ואם נתן פחות מזה לא קיים מצות צדקה (יו"ד רמט, ג). ז. גודל מעלת הצדקה ועושיה: א. שקולה צדקה כנגד כל המצות. ב. וגדול שכר המעשה אחרים ליתן צדקה משכר הנותן, וגורם (המעשה) שיהיה לנו שלום מהגוים. ג. בזמן שבהמ"ק קיים שוקל שקלו ומתכפר, ועכשיו אם עושין צדקה מוטב ואם לאו באים עובדי כוכבים ונוטלים בזרוע ואעפ"כ נחשב לצדקה. ד. ופרוטה לפרוטה מצטרפת לחשבון גדול (כקליפות שריון וחוטי הבגד). ה. גדול העושה צדקה בסתר יותר ממשנה רבנו שכופה אף וחמה (ופליגא דר' יצחק דאמר חמה אינו כופה וא"ד א"ר יצחק דייך שנוטל שוחד מביא חמה עזה לעולם). ו. הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות והמפייסו בדברים מתברך ב"א ברכות. ז. הרודף אחר הצדקה הקב"ה מזמין לו מעות ועושה בהן צדקה רנב"י אמר הקב"ה ממציא לו בני אדם המהוגנים לעשות להם צדקה כדי לקבל עליהם שכר. ח. הרגיל לעשות צדקה זוכה לבנים בעלי חכמה עושר ואגדה.

Rav Elisha Abib